סה [א] מיי' פי"א מהל' נזקי ממון הלכה ו] :

סה א מיי' פ"י מהלכות נזקי ממון הלכה ט סמג עשין סז :

סו ב ג מיי' פ"ד מהל' רוצח הלכה א סמג לאוין קסג וע"ש בכ"מ :

[מכות טז.]

סז ד מיי' פ"י מהלכות נזקי ממון הלכה ו סמג שם :

סח ה מיי' שם פי"א הלכה ט סמג שם :

סט ו מיי' שם פ"ד הלכה ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שנו סעיף ח :

ע ז מיי' שם פי"א הלכה ט סמג שם :

[לא מצאתי כן בערכין ובשאר דוכתי חוץ בסנהדרין]

נושא
• נתכוין להרוג את זה והרג את זה - לפי משנתנו חייב ובגמ' מתני' דלא כר"ש דפוטר. דין זה שייך לשור וגם כן באדם שרצח

• מח' ר"ש ורבנן בדרשת הפסוק "וארב לו וקם עליו" [עיין תוספות כתובות טו. ד"ה פרט ותוס' נדה יח. ד"ה ספיקו]

מבנה △
שלבים בבירור היכי דמי "זורק אבן לגו" שעליו פוטרים ורבנן דווקא משום דכתיב "וארב לו וקם עליו"

נושא
1) רשימה של שוורים שאם הרגו אדם חייבים סקילה
2) מח' תנאים בשור הפקר שהמית אם חייב סקילה

תת נושא
שיטת ר' הונא ברבי יהודה דאפי' נגח ואח"כ הקדיש או הפקיר פטור

מלשון רש"י שפי' דאין העדאה אלא בב"ד משמע דמוועד יליף אבל מלשון התוס' לעיל [יג:] דפי' דלאו מוועד קדרים צריכין להגיה והמית וגו'

נושא
שור שהרג אדם האם ניתן להקדישו, למוכרו:
1) עד שלא נגמר דינו
2) כשיוצא ליסקל

הוה ליה פלגא ופלגא וספק נפשות להקל. תימה למ"ד התראת ספק לא שמיה התראה בלא טעמא דספק נפשות להקל פטרינן ליה מהאי טעמא דלא שמיה התראה אפילו ס"ל דספיקא לחומרא ואי אליבא דמ"ד שמיה התראה היכי פטרינן ליה מהאי טעמא הכא אם נמצא שישראל הרג הא מחייבינן ליה בהכה את זה וחזר והכה את זה *אע"ג דספק הוא ובנותר שאמר לו אל תותיר וי"ל דשאני התם דיודע בבירור דיבא לידי איסור ודאי אם יותיר או אם יכה את שניהם משום הכי שמיה התראה אבל הכא כשזורק אבן לגו אין ידוע שיבא לידי איסור ודאי שאין יודע את מי יכה : **כל** קבוע כמחצה על מחצה דמי. מהכא נפקא בכל דוכתי כדאיתא בפ"ק דכתובות (דף טו·) ותימה לר' שמעון קבוע מנא ליה ואין לומר הכא כדמסיק *בערכין (דף ז) ובהנשרפין (סנהדרין דף עט.) דר' שמעון יליף נתינה נתינה הייתר ליה וארב לו לקבוע דאכתי לתנא דבי חזקיה קשה מנא ליה דכל קבוע כו' ועוד כיון דפטר ר"ש אפילו בכולן ישראל עד שיאמר לפלוני אני מכוין לא שייך למדרשיה כלל וי"ל דלר' שמעון בכולן ישראל וכנעני אחד ואמר לאותו שעומד שם אני מכוין דפטור מטעם קבוע מוארב לו דכהאי גוונא כולן ישראל חייבין* : **שור** שור שבעה כו'. חד לגופיה ושית לאתויי : **שור** האשה. אצטריך (ב) לאתויי משום דאמר לעיל (ע"א) כי יגח נגיחה למיתה נגיחה לנזקין ובנזקין כתיב איש דוקא לכך אצטריך ריבוי :

מכור

תורה אור

ואכתי צרורות נינהו? אמר רב מרי בריה דרב כהנא °דקאזיל מיניה מיניה. תניא כוותיה דשמואל ותיובתא דרב *יש חייב במיתה ובכופר, ויש חייב בכופר ופטור ממיתה, ויש חייב במיתה ופטור מן הכופר, ויש פטור מזה ומזה. הא כיצד: מועד בכוונה חייב במיתה ובכופר, מועד שלא בכוונה חייב בכופר ופטור ממיתה, תם בכוונה חייב במיתה ופטור מכופר, תם שלא בכוונה פטור מזה ומזה; והנזקין שלא בכוונה: ר' יהודה [א] מחייב ור' שמעון פוטר. מאי טעמא דרבי יהודה? יליף מכופרו מה כופרו שלא בכוונה חייב אף הנזקין נמי שלא בכוונה חייב, ורבי שמעון יליף מקטליה דשור מה קטליה שלא בכוונה פטור אף נזקין שלא בכוונה פטור. ור' יהודה נמי נילף מקטליה? דנין תשלומין מתשלומין ואין דנין תשלומין ממיתה. ור' שמעון נמי נילף מכופרו? דנין חיוביה דשור מחיוביה דשור לאפוקי כופר דחיוביה דבעלים הוא: נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם [וכו'] פטור: °הא נתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב, מתניתין דלא כר' שמעון דתניא ר' שמעון אומר אפילו נתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור. מ"ט דרבי שמעון? דאמר קרא °השור יסקל וגם בעליו יומת *כמיתת בעלים כך מיתת השור מה בעלים עד דמיכוין ליה אף שור נמי עד דמיכוין ליה, ובעלים גופייהו מנלן? *דאמר קרא °וארב לו וקם עליו עד שיתכוין לו. ורבנן האי "וארב לו" מאי עבדי ליה? אמרי דבי רבי ינאי פרט לזורק אבן לגו. *היכי דמי? אילימא דאיכא תשעה כנענים ואחד ישראל ביניהם תיפוק ליה דרובא כנענים נינהו* אי נמי פלגא ופלגא ספק נפשות להקל. לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים ואחד כנעני דאע"ג דרובא ישראלים נינהו כיון דאיכא חדא כנעני ביניהו הוי ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. *וספק נפשות להקל: **מתני'** שור האשה, ושור היתומים, שור האפוטרופוס, שור המדבר, שור ההקדש, שור הגר שמת ואין לו יורשין, הרי אלו חייבין מיתה. ר' יהודה אומר שור המדבר, שור ההקדש, שור הגר שמת °פטורין מן המיתה לפי שאין להם בעלים: **גמ'** ת"ר שור, שור שבעה להביא שור האשה שור היתומים שור האפוטרופוס שור המדבר שור ההקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין. ר' יהודה אומר שור המדבר, שור ההקדש, שור הגר שמת ואין לו יורשין פטורין מן המיתה לפי שאין להם בעלים. אמר רב הונא פוטר היה רבי יהודה אפילו נגח ולבסוף הקדיש, נגח ולבסוף הפקיר, ממאי? מדקתני תרתי שור המדבר, ושור הגר שמת ואין לו יורשין. שור הגר שמת מאי ניהו - דכיון דאין לו יורשין הוה ליה שור הפקר, היינו שור המדבר, היינו שור הגר שמת ואין לו יורשין, אלא לאו הא קמשמע לן דאפילו נגח - ולבסוף הקדיש, נגח - ולבסוף הפקיר. שמע מינה *תניא נמי הכי יתר על כן אמר ר' יהודה אפילו נגח ולבסוף הקדיש, נגח ולבסוף הפקיר פטור שנאמר *°והועד בבעליו והמית וגו' עד שתהא מיתה והעמדה בדין שוין כאחד, וגמר דין לא בעינן והא "השור יסקל" גמר דין הוא אלא אימא עד שתהא מיתה והעמדה בדין וגמר דין שוין כאחד: **מתני'** שור שהוא יוצא ליסקל: והקדישו בעליו אינו מוקדש, שחטו, בשרו אסור, ואם עד שלא נגמר דינו: הקדישו בעליו מוקדש, ואם שחטו, בשרו מותר. *מסרו לשומר חנם, ולשואל, לנושא שכר, ולשוכר - נכנסו תחת הבעלים. מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק: **גמ'** תנו רבנן *שור שהמית: עד שלא נגמר דינו - מכרו

מכור

דברים יט

שמות כא

ואכתי לצרורות נינהו. ואין כופר כתוב אלא בנגיחה דהוי גופו ממש : **דקאזיל**. כותל : **מיניה מיניה**. ע"י דחיפתו וגלגולו כל שעה עד שמפילו עליו ומיהו אינו מתכוין להרוג : **חייב בכופר ופטור מן המיתה**. דדרשינן כופר, אם כופר והיינו כוותיה דשמואל : **והנזקין**. (א) שהזיק (שור) שלא בכוונה ולא הרג : **מכופרו**. דאמרינן שלא בכוונה חייב מרבויא דאם כופר : **חיוביה דשור**. תשלומי נזקיו מחמת *השור באין : **מחיובי' דשור**. קטליה : **כופר חיובא דבעלים**. כפרת נפשו : **מה בעלים עד דמכוין ליה**. ר' שמעון אית ליה הך סברא גבי רוצח באלו הן הנשרפין (סנהדרין דף עט·) ורבנן פליגי עליה ואמרי אף בעליו כמי מתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב דהאי "וארב לו" אמרי דבי רבי ינאי רבנן מוקמי ליה פרט לזורק אבן לגו לתוך חבורת אנשים ויש שם כנענים וישראלים ואיכא למימר לכנענים נתכוין : **תיפוק ליה דרובא כנענים נינהו***). ולא אילטריך קרא למפטריה : **ואי נמי**. חמשה כנענים וחמשה ישראלים לא אילטריך קרא למפטריה דרחמנא אמר (במדבר לה) ושפטו העדה והצילו העדה דהא ספק נפשות להקל : **לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים**. דאי לאו קרא הוה אמינא זיל בתר רובא ולישראל איכוין ואע"ג דדלמא לאו להאי איכוין נתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב, קא משמע לן קרא דהואיל והוה ליה כנעני קבוע ביניהן כמחצה על מחצה דמי וספק נפשות להקל וכל מילי דקיימא לן קבוע כמחצה על מחצה דמי' מהאי קרא נפקא לן : **מתני' שור היתומים**. שאין להן אפוטרופוס או שור אפוטרופוס של יתומין אלא שעל אפוטרופוס לשומרו: **גמ' שור שור ז'**. ז' "שור" כתובין בפרשה בנוגח אדם : **שור האשה**. דלא תימא "בעל השור" כתיב לשון זכר : **מדקתני תרתי**. שור הפקר תרי זמני : **הא קמ"ל**. הא דהדר תנא 'שור הגר' לר' יהודה =דאע"ג דנגח בחיי הגר ומת והוי ליה הפקר פטור: **והועד בבעליו**. היינו בב"ד דאין העדאה אלא בב"ד : **מתני' מסרו לשומר חנם**. עד שלא נגח ולאו ארישא קאי אלא מילתא אחריתי היא: **תחת הבעלים**. מתחייבין בנזקין כבעלים : **גמ' אם עד שלא נגמר דינו מכרו מכור**. ואפילו לרבנן דלא דרשי בבעליו דכהוי מיתה והעמדה בדין כא' ומיחייב קטלא :

מכור

[נ"ל השור] * תוס' [צ"ו] מג. ד"ה אמר רבה מביא ג' הטעמים תיובתא דרבה וזה מתאים להבנה של רש"י דרבה או דרבה ורב-יהודה שפטור מזה ומזה בדברי רבה...

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והנזקין שור שהזיק שלא :

(ב) תוס' ד"ה שור האשה אינטריך. נ"ב עי' בפ"ד מיתות סו ע"א [תוד"ה נרבות] :

סנהדרין טו. עט: לקמן מה.

כתובות טו. סנהדרין עט.

[יומא פד:]

[שבת קכט, וש"נ]

◆

גליון הש"ס

גמ' דקאזיל מיניה מיניה. לעיל יח ע"א:

מתני' פטורין מן המיתה. עיין תשובת הרשב"א סי' קי"ד :

לעיל יג:

שמות כא

לקמן נו:

לקמן מה:

* גליון בתוך הסוגריים אינו מדויק

שמות כא:כט

ואם שור נגח הוא מתמול שלשום והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת

---

*) ואינהו בדידיהו הוו פטרי את שנתכוין להרוג את זה והרג את זה.